

BUTTONARIUM
OGÓLNOPOLSKA
@ KOLEKCJA GUZIKÓW

www.buttonarium.eu

Karta katalogowa guzika btrm003757

Dane szczegółowe

Właściciel: **wujo**
Kraj: **Polska**
Okres historyczny: **Królestwo Polskie (Polska)**
Znaleziono: **b.d.**
Materiał awersu: **mosiądz**
Materiał rewersu: **g.jednorodny**
Wykończenie: **brak**
Sygnowanie: **MUNCHHEIMER?**
Wytwórca: **MUNCHHEIMER ?**
Średnica: **25.0 mm**
Typ uszka: **dрут**
Rant: **●-||**
Profil: **(- jednowarstwowy, wypukły**

Występujące elementy

- korona [zamknięta]
- napisy na awersie
- orzeł

Przeznaczenie

- szkolny

Ostatnia aktualizacja: **2016-09-03 20:23**

Opis guzika btrm003757

Polski guzik szkolny z okresu Królestwa Polskiego (wersja z orłem)

© buttonarium.eu

Awers przedstawia orła w koronie zamkniętej stojącego na szarfi z napisem SZ: WOIEWODZKA, całość umieszczono w dwóch wieńcach: laurowym i rozmarynowym, na obrzeżu guzika występuje pojedynczy wypukły rant.

Ciekawostka

Wawrzyn, zwany również laurem, symbolizuje głównie: zwycięstwo, bohaterski czyn, chwałę, sławę i triumf, rozmaryn natomiast: wieczną przyjaźń i wierną miłość.

Rewers sygnowany: (orzełek) ZYGMUNT MUNCHHEIMER MŁODSZY WAR. NO 599 NA TŁOMACKIM.

Przeznaczenie i datowanie

Guzik należał do ucznia, nauczyciela Szkoły Wojewódzkiej w okresie Królestwa Polskiego.

Guziki szkolne występują z następującymi napisami: BIBLIOTEKA PUBLICZNA, INSTYTUT NAUCZYCIELI ELEMENTARNYCH, INSTYTUT POLITECHNICZNY, KURATORIA I●S●K●P, LICEUM (LYCEUM), SZKOŁA PODWYDZIAŁOWA, SZKOŁA WOIEWÓDZKA, SZKOŁA WYDZIAŁOWA oraz UNIWERSYTET.

Hipoteza

W okresie od połowy Księstwa Warszawskiego oraz przez całe Królestwo Polskie występowały dwa rodzaje guzików szkolnych: z polskim orłem i napisami na szarfi, a całość umieszczona w wieńca oraz z samymi napisami w wieńcach. Można przypuszczać, że guziki bez orła były w użytku w okresie popowstaniowym, kiedy to wzrastały represje wobec Polaków, a używanie symboli narodowych było ograniczane lub wręcz zakazane.

Ciekawostka

Ogółem w 1817 r. w Królestwie Polskim było 1018 placówek oświatowych, z czego 1014 podlegało Komisji Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i były to:

- Uniwersytet Warszawski,
- Szkoła Akademiczno-Górnicza w Kielcach,
- 12 szkół wojewódzkich,
- 16 szkół wydziałowych,
- Instytut Nauczycieli Elementarnych w Łowiczu,
- Instytut Głuchoniemych w Warszawie,
- 868 szkół elementarnych,
- 10 prywatnych pensji i szkół męskich,
- 79 prywatnych pensji i szkół żeńskich,
- Korpus Kadetów w Kaliszu,
- 11 seminariów diecezjalnych rzymskokatolickich,
- 1 seminarium greckokatolickie.

Pozostałe cztery szkoły to: Szkoła Muzyki i Sztuki Dramatycznej podległa Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji; Szkoła Elementarna Artylerii i Inżynierii, Szkoła Podchorążych Piechoty oraz Szkoła Podchorążych Jazdy podległa Komisji Rządowej Wojny.^[1,2]

W Wewnętrznym urzędzeniu szkół wojewódzkich z 1819 roku napisano: *Szkoły wojewódzkiej celem jest dać uczniom swoim gruntowne zasady nauk i umiejętności, które najwięcej przyczyniają się do ukształcenia rozumu i napawają serce szlachetnymi uczuciami tak, ażeby młodzieniec ukończywszy chwalębnie wszystkie tej szkoły klasy, był usposobiony do Szkoły Głównej czyli Uniwersytetu; przestający zaś na edukacji, w tejsze szkole powziętej, aby mógł z pożytkiem dzieła uczone czytać i one rozumieć, a jako światły obywatel i sam się dobrze rządzić i radami swemi współobywateli wspierać.*

W sześćoletniej szkole wojewódzkiej uczono następujących przedmiotów: Religja i moralność, języki wraz z ich literaturą: Polski, Łaciński, Grecki, Francuzki, Niemiecki, Historia Powszechna i Ojczysta, Jeografia, Matematyka, Fizyka z Chemią, Historia Naturalna, Kaligrafja, Rysunki^[3].

Źródła

 [Podobne guziki na stronie Buttonarium Polska](#)

 ^[1] Winiarz A. - Szkolnictwo Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego (1807-1831), Lublin 2002

 ^[2] www.historia.org.pl - Polityka oświatowa caratu w Królestwie Polskim w XIX w.

 ^[3] Podlaska Biblioteka Cyfrowa-Zbiór przepisów administracyjnych Królestwa Polskiego, Wydział Oświecenia t.2

 Gładki K. - GUZIKI SZKÓŁ wojewódzkich, wydziałowych, liceum, uniwersytet, prawo, Łódź 2012

 Pawelec L. - Reformy szkolne w pierwszej połowie XIX wieku, Kielce 2009

 Podlaska Biblioteka Cyfrowa - O urzędzeniu szkół miejskich i wiejskich elementarnych, Warszawa 1808

 Podlaska Biblioteka Cyfrowa - Regulament szkół miejskich i wiejskich elementarnych, Warszawa 1808

 Podlaska Biblioteka Cyfrowa - Zbiór przepisów administracyjnych Królestwa Polskiego: Wydział Oświecenia

 Słownik symboli literackich - wawrzyn (laur)

- Wikipedia.pl - Historia administracji, Królestwo Polskie
- Wikipedia.pl - Izba Edukacyjna (Księstwo Warszawskie)
- Wikipedia.pl - Rozmaryn
- Wikipedia.pl - Wawrzyn
- Wikipedia.pl - Wieniec laurowy

Wytwórca: MUNCHHEIMER ?

Opis tego wytwórcy jest jeszcze w trakcie opracowania.

Plik wygenerowano ze strony www.buttonarium.eu 2026.04.02